

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา
MODEL FOR EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATION BASED ON THE
PRINCIPLES OF AESTHETIC EDUCATION FOR PRIMARY SCHOOL UNDER THE
OFFICE OF PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA

¹กรณัฏฐ์ จำเนียรพันธุ์ Karantar Chamnianpan

²พระมหาญาณวัฒน์ ฐิตวาทโน PhramahaYannawat Thitavaddhano

³เผด็จ จงสกุลศิริ Padet Jongsakulsiri

^{1, 2, 3}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Corresponding Author E-mail: karantar.ch@hotmail.com

Article Received: February 22, 2025. Revised: March 27, 2025. Accepted: March 28, 2025.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี มี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารและครู จำนวน 354 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า $PNI_{modified}$ ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบ โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 16 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบฯ โดยการประชุมกลุ่มย่อยผู้บริหาร ครู และหัวหน้างานบริหาร 18 คน เครื่องมือที่ใช้คือคู่มือการใช้รูปแบบ และแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ได้ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบ โดยการประชุมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ 9 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติคือ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) การบูรณาการการบริหารสถานศึกษากับหลักสุนทรียการศึกษา 3 ด้าน คือ ความพึงพอใจ จริยธรรม จิตอาสา 4) การนำไปใช้ 5) การทดลองใช้ 6) การประเมิน มีผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษา มีความคิดเห็นต่อรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด และมีผลการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สรุปองค์ความรู้เป็น “BESE”

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา, โรงเรียนประถมศึกษา, หลักสุนทรียการศึกษา

Abstract

This research article aimed to propose a school administration model based on the principles of aesthetic education for primary schools under the Office of the Primary Educational Service Area of Phra Nakhon Si Ayutthaya. This research was a mixed-method research with 4 steps: Step 1: Studying the needs of school administration by using a questionnaire with a sample group of 354 administrators and teachers. Data were analyzed using statistics, namely percentage, mean, standard deviation, and PNI modified. Step 2: Developing the model by interviewing 16 key informants. The research instrument used was a semi-structured interview form. Data were analyzed using content analysis. Step 3: Testing the model by holding a small group meeting with 18 administrators, teachers, and school administrative supervisors. The research instrument used was a manual for using the model and an evaluation form for the opinions on the model. Data were analyzed using statistics to obtain the mean and standard deviation. Step 4: Evaluating the model by holding a focus group meeting with 9 experts. The research instrument used was a focus group discussion form. Data were analyzed using statistics, namely the mean and standard deviation.

The results of the research found that the school administration model based on the principles of aesthetic education for primary schools under the Office of the Primary Educational Service Area, Phra Nakhon Si Ayutthaya, consisting of 1) Principles, 2) Objectives, 3) Integration of school administration with the principles of educational aesthetics in 3 aspects: satisfaction, ethics, volunteerism, 4) Application, 5) Trial use, 6) Evaluation. The results of the trial of the school administration model based on the principles of educational aesthetics which the opinions on the model were at the highest level. And the results of the evaluation of the school administration model based on the principles of educational aesthetics were at the highest level. Therefore, the knowledge was summarized as "BESE".

Keywords: Educational Institution Administration, Primary School, Aesthetic Education

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 258 จ. โดยสรุปได้บัญญัติให้มีการดำเนินการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ครอบคลุมให้เด็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย และพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพครูและอาจารย์ ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566) สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดการศึกษาและปฏิบัติงานต่างๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนประกอบด้วยบุคลากรหลายฝ่าย ดังนั้น การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเจริญรุ่งเรืองในปัจจุบันนี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง ต้องเร่งพัฒนาการจัดการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ สิ่งสำคัญในการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา คือ ระบบการบริหารและการจัดการศึกษาที่ดี มีคุณภาพมีมาตรฐานมีประสิทธิภาพ

และประสิทธิผลที่ จะนำไปสู่การพัฒนาเด็กไทยให้มีคุณภาพ มีมาตรฐานสูงขึ้นเทียบเท่าหรือใกล้เคียงกับนานาชาติ อารยประเทศ การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาทั้งระบบให้พร้อมรับมือสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งต้องมึนวัตกรรมการจัดการศึกษา ปรับการบริหารสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน การยกระดับการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐานเทียบเท่าสากลรวมถึงการดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาทุกด้าน (ปัญญากร เวชศาสตร์, 2565) ดังนั้นกระบวนการเรียนรู้ในปัจจุบัน ได้ถูกพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนและ กิจกรรมการเรียนการสอนให้เปลี่ยนแปลงไปตามยุคเพื่อให้มีสอดคล้องกับสภาพสังคมเกิดความทางการศึกษากับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง พัฒนาระบบบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วม การบูรณาการการจัดการศึกษาและ เสริมสร้างความรับผิดชอบต่อคุณภาพการศึกษาซึ่งมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนระดับก่อนประถมศึกษาและระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน มีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย มีคุณภาพและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพราะประชากรวัยเรียนทุกคนควรได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพและเสมอภาค (เมริน ททกาล พัฒนทรัพย์พิศาล, 2563)

หลักสุนทรียการศึกษา (Edutainment) เป็นเนื้อหาว่าด้วยการศึกษาเรื่องมาตรฐานของความงาม ในเชิงทฤษฎีอันเกี่ยวกับประสบการณ์ทางสุนทรียภาพ กฎเกณฑ์ทางศิลปะ สุนทรียศาสตร์นับว่าเป็นแขนงหนึ่งของปรัชญาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาคุณค่า (Axiology) ในสมัยก่อนวิชานี้เป็นที่รู้จักกันในรูปของวิชา “ทฤษฎีแห่งความงาม” (Theory of Beauty) ครูจำเป็นที่จะต้องปลูกฝังให้นักเรียนรู้ถึงความหมายของความ งาม ให้รู้ว่าอะไรคือความงาม ทำอย่างไรจึงมีพฤติกรรมที่งามหรือปรัชญาแห่งรสนิยม (Philosophy of taste) อันประกอบไปด้วย 1) ความปิติ (Pleasure) 2) จริยธรรม (Ethics) 3) อรรถประโยชน์ (Function) (พิสมัย รัตนวรรณ, 2566) เป็นขอบเขตของการเรียนรู้ที่ผู้สอนชี้แนะให้ผู้เรียน เช่นเดียวกับผู้ชมงานศิลปะมีต่องานศิลปะ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา รับผิดชอบดูแลเขตพื้นที่โรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 176 โรงเรียน เขต 2 จำนวน 157 โรงเรียน โดยมีผู้บริหารและครู จำนวน 4,186 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2, 2567) เป็นหน่วยงานทางการศึกษาหน่วยงานหนึ่งที่ดูแล รับผิดชอบการจัดการศึกษา อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่ง ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาภาคบังคับอย่างทั่วถึงและเสมอภาค ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาให้ ผู้เรียนมีคุณภาพได้มาตรฐานการศึกษา มีคุณธรรมจริยธรรม สำนึกในความเป็นชาติไทยมีวิถีชีวิตตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงฯ พัฒนาสถานศึกษาและระบบการบริหารจัดการศึกษาให้มีความปลอดภัย ผู้เรียน และบุคลากรทางการศึกษามีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี แต่เนื่องจากการบริหารจัดการเรียนการสอนใน ปัจจุบันมุ่งผลสัมฤทธิ์มากจนเกินไป ทำให้ผู้เรียนเกิดความเครียด น่าเบื่อ รังเครียด ขาดความสุข ไม่มีความรื่นรมย์ กับเรื่องราวรอบตัว ขาดความสุนทรีย์ะในการใช้ชีวิต ขาดความสุขสนุกเพลิดเพลิน และไม่มีความสุข ซึ่งส่ง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทำให้ผู้เรียนไม่ประสบผลสำเร็จตามที่มุ่งหวังไว้ สิ่งสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งใน การเรียนการสอนยุคปฏิรูปการศึกษานั้น ควรที่จะให้มีการส่งเสริมและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ หลากหลาย ให้ผู้เรียนค้นหาความถนัดและสิ่งที่ตนเองชื่นชอบ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและส่งเสริม ประสบการณ์ทางด้านสุนทรียภาพพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา ให้เป็นคนใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถแสวงหาความรู้และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง มีทักษะชีวิต มีความภูมิใจในตนเอง มองโลกในแง่ดี รวมทั้งมีการจัดประสบการณ์ทางด้านสุนทรีย์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสุนทรีย์ มีความสุขกับกระบวนการเรียน การสอน มองเห็นคุณค่าแห่งชีวิต มีความซาบซึ้งกับความงาม และ ศิลปะ ย่อมส่งผลต่อความรู้สึกนึกคิด ไป

ในทางที่ดีส่งผลไปถึงพฤติกรรม และการแสดงออกที่ดียิ่ง (สนามพล พรหมกอง, 2559) ซึ่งมีปรากฏในงานของ พระครูโสภาสนทนทิตต์ (ศักดิ์ โอภาโส) และพระมหาญาณวัฒน์ จิตวฑฒโน (บุตดาวงษ์) (2562) ที่ได้เรียบเรียงแนวคิดทางการศึกษาของสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป. อ. ปยุตโต) ไว้ว่า ความสุขจากการเรียนควรเกิดขึ้นจากตัวผู้เรียนเอง คือให้ผู้เรียนเกิดปัจจัยภายในด้วยตนเองที่จะมีความสุขในการเรียน โดยมีครูเป็นปัจจัยภายนอกที่คอยจัดการต่างๆ เป็นตัวกลางในการนำให้ผู้เรียนพัฒนาปัจจัยภายในเอง ด้วยบทเรียนและกิจกรรมสนุกสนาน ปลุกเร้าความสนใจ เมื่อผู้เรียนเกิดความสนใจเนื้อหาที่เรียนแล้วก็จะมีความสุขในการเรียนและอยากเรียนรู้เพิ่มขึ้น

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยศึกษาตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษามายูณาการเข้ากับหลักสุนทรียการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสุข สนุกสนาน มีความสุขกับกระบวนการเรียนการสอน มองเห็นคุณค่าแห่งชีวิต สังคม ประเทศชาติสืบต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเสนอรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีดำเนินการวิจัย โดยแบ่งการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ปีการศึกษา 2567 จำนวน 4,186 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2, 2567) โดยมีกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำนวน 354 คน โดยการเปิดตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970) โดยเลือกแบบเจาะจงผู้ให้ข้อมูลวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่ควรจะเป็นของการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน คือ 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงานงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล 4) การบริหารทั่วไป ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ให้ตรงกับกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตรวจสอบเครื่องมือโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง IOC ได้ค่ารายข้อคำถามแต่ละข้อคะแนน คือ 0.60-1.00 จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีบริบทใกล้เคียง 30 ชุด เพื่อหาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.981 จากนั้นนำแบบสอบถามไปใช้จริงโดยวิธีส่งแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ (Google form) ผ่านโปรแกรมประยุกต์ (Application line) ส่วนตัว และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความต้องการจำเป็น

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา มีดังนี้ 1) การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 16 รูป/คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 นักวิชาการด้านพุทธบริหารการศึกษา และกลุ่มที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ที่สร้างขึ้นจากการศึกษาพระไตรปิฎก เอกสารตำรา หนังสือ งานวิจัย บทความ เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง และผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 มีแนวคำถาม 4 ด้าน คือ 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงานงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล และ 4) การบริหารทั่วไป บุคลากรหลักสุนทรียการศึกษา โดยนำผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในรายชื่อ ที่มีค่ามากที่สุดมาใช้เป็นกรอบในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ด้วยการจดบันทึก ภาพนิ่ง และเครื่องบันทึกเสียง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา 2) ยกร่างรูปแบบฯ โดยสังเคราะห์จากผลการสัมภาษณ์ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity Index: CVI) ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เพื่อตรวจสอบข้อความแต่ละข้อในเครื่องมือ ตรวจสอบความเกี่ยวข้อง ความชัดเจนของข้อความ พบว่าผลความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ที่ 1.00

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา มีกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหาร ครู และหัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ หัวหน้ากลุ่มบริหารงานงบประมาณ หัวหน้ากลุ่มบริหารงานบุคคล และหัวหน้ากลุ่มบริหารทั่วไป จำนวน 18 คน ด้วยวิธีเลือกแบบเจาะจงตามขนาดโรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนประตูลี้ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 4 คน 2) โรงเรียนเชียงรากน้อย (ทรัพย์-สังเวียน เหราบัตย์อนุสรณ์) โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 4 คน 3) โรงเรียนวัดพญางิ้ว (ไตรรัตน์นายก) โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 6 คน และ 4) โรงเรียนวัดใหม่ (ประพิตรประชาคาร) โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 4 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบประเมินฯ และทำการบันทึกภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม 9 รูป/คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 นักวิชาการด้านการศึกษา และกลุ่มที่ 2 นักวิชาการด้านพุทธบริหารการศึกษา เครื่องมือที่ใช้คือ แบบการสนทนากลุ่ม และแบบประเมินรูปแบบฯ ตามมาตรฐานการประเมิน 4 ด้าน คือ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความประโยชน์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) การบูรณาการการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษา 4) การนำไปใช้ 5) การทดลองใช้ และ 6) การประเมิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการ เป็นการมุ่งเน้นการสร้างประสบการณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เต็มไปด้วยความงาม ความสุข ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ โดยดำเนินการตามวงจรคุณภาพ (PDCA) เป็นกระบวนการบริหารงานตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ เพื่อเป็นแนวทางการบริหารการศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษา ให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสุข เกิดความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ พัฒนาให้เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านสติปัญญา อารมณ์ และจิตใจ นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานอื่นนำไปใช้ตามบริบทของสถานศึกษา

องค์ประกอบที่ 3 การบูรณาการการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษา ประกอบด้วย 1) การบริหารด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) ขับเคลื่อนการดำเนินงานการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษา ด้วยวงจรคุณภาพ PDCA เป็นกระบวนการที่ดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ทำให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การดำเนินงานตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) การปรับปรุงแก้ไข (Act) และ 2) การบูรณาการการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน การบริหารทั่วไป การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานงบประมาณ กับหลักสุนทรียการศึกษา 3 ด้าน คือ 1) ความพึงพอใจ 2) จริยธรรม 3) จิตอาสา เป็นการนำแนวคิดที่เน้นความงาม ความสุข และคุณค่าทางจริยธรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความสุข และมีความรู้ความสามารถ

องค์ประกอบที่ 4 การนำไปใช้ ประกอบด้วย 1) หลักการ การบริหารโรงเรียนเป็นการบริหารสถานศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น การจัดกระบวนการเรียนการสอนส่งเสริมประสบการณ์ทางด้านสุนทรียการศึกษาเป็นการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา ให้เป็นคนใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถแสวงหาความรู้และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง มีทักษะชีวิต มีความภูมิใจในตนเอง มองโลกในแง่ดี โดยนำแนวคิดการบริหารสถานศึกษามารบูรณาการเข้ากับหลักสุนทรียการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสุข สนุก มีความสุขกับกระบวนการเรียนการสอน มองเห็นคุณค่าแห่งชีวิต 2) วัตถุประสงค์ เพื่อให้สถานศึกษานำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษาไปใช้ในการบริหารงาน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป ในลักษณะการบูรณาการหลักสุนทรียการศึกษา 3 ด้าน คือ ความพึงพอใจ จริยธรรม จิตอาสา ขับเคลื่อนการดำเนินงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) 3) วิธีการบริหาร การนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ไปใช้ในสถานศึกษา มี 4 โมเดล คือ โมเดลที่ 1 “แปลงร่างที่ว่าง สู่สวนสวยสบายตา” โมเดลที่ 2 “ห้องเรียนแสนสนุก” โมเดลที่ 3 “ค้นหาครูดี ครูเก่ง ครูคุณภาพ” และโมเดลที่ 4 “อาสาสมัครผู้พิทักษ์งบประมาณ”

องค์ประกอบที่ 5 การทดลองใช้ เป็นการนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ไปทดลองใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา และการประเมินความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบฯ

องค์ประกอบที่ 6 การประเมิน เป็นการประเมินรูปแบบตามมาตรฐานการประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความถูกต้อง หมายถึง รูปแบบถูกต้องตามหลักการ วัตถุประสงค์ การบูรณาการการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษา การนำไปใช้ การทดลองใช้ และการประเมินของรูปแบบ 2) ความเหมาะสม หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสมสอดคล้องต่อการปฏิบัติตามรูปแบบ 3) ความเป็นไปได้ หมายถึง รูปแบบมีความ

สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง สภาพการดำเนินการ ความต้องการ สามารถปฏิบัติได้ตามรูปแบบ 4) ความเป็นประโยชน์ หมายถึง รูปแบบเป็นแนวทางที่ส่งเสริมสนับสนุนต่อผู้บริหารที่สามารถปฏิบัติตามได้และส่งผลถึงภารกิจให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของ สรุปดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา (ฉบับสมบูรณ์)

ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา พบว่า โดยรวมผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อยมีความคิดเห็นต่อรูปแบบฯ อยู่ในระดับมากที่สุด ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	μ	σ	แปลผล
1. หลักการ			
1.1 มุ่งเน้นการสร้างประสบการณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความงาม ความสุข ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ โดยใช้กระบวนการกระตุ้นความสนใจให้ผู้เรียนรู้สืกอยากเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ได้สัมผัสกับความงามและความหลากหลายทำให้มีความสุข สนุกสนาน และพึงพอใจกับการเรียนจดจำเนื้อหาได้ดีขึ้น และเกิดความคิดสร้างสรรค์ อีกทั้งยังช่วยพัฒนาด้านอารมณ์ สังคม และจิตใจของผู้เรียน	4.94	0.24	มากที่สุด
1.2 ดำเนินการตามวงจรคุณภาพ (PDCA) ซึ่งเป็นกระบวนการบริหารงานตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การดำเนินงานตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) การปรับปรุงแก้ไข (Act)	4.94	0.24	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์			
2.1 เพื่อเป็นแนวทางการบริหารการศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษา ให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข เกิดความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ พัฒนาให้เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านสติปัญญา อารมณ์ และจิตใจ	4.78	0.43	มากที่สุด
2.2 เพื่อเป็นแนวทางให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานอื่นนำไปใช้ตามบริบทของสถานศึกษา	4.94	0.24	มากที่สุด
3. การบูรณาการการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษา			
3.1 การบริหารด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA)	4.94	0.24	มากที่สุด
3.2 การบูรณาการการบริหารสถานศึกษา 4 ด้านกับหลักสุนทรียการศึกษา 3 ด้าน	4.94	0.24	มากที่สุด
การบูรณาการการบริหารสถานศึกษากับหลักสุนทรียการศึกษา ด้านที่ 1 การบริหารทั่วไป			
การบูรณาการการบริหารสถานศึกษากับหลักสุนทรียการศึกษา ด้านที่ 2 การบริหารงานวิชาการ			
การบูรณาการการบริหารสถานศึกษากับหลักสุนทรียการศึกษา ด้านที่ 3 การบริหารงานบุคคล			
การบูรณาการการบริหารสถานศึกษากับหลักสุนทรียการศึกษา ด้านที่ 4 การบริหารงานงบประมาณ	4.94	0.24	มากที่สุด
4. การนำไปใช้			
4.1 หลักการ	4.94	0.24	มากที่สุด
4.2 วัตถุประสงค์	4.83	0.38	มากที่สุด
4.3 วิธีการบริหาร			
โมดูลที่ 1 “แปลงร่างที่ว่าง สู่สวนสวยสบายตา”	4.89	0.32	มากที่สุด
โมดูลที่ 2 “ห้องเรียนแสนสนุก”	4.83	0.38	มากที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	μ	σ	แปลผล
โมดูลที่ 3 “ค้นหาครูดี ครูเก่ง ครูคุณภาพ”	4.89	0.32	มากที่สุด
โมดูลที่ 4 “อาสาสมัครผู้พิทักษ์งบประมาณ”	4.78	0.43	มากที่สุด
5. การทดลองใช้			
5.1 การนำรูปแบบ ไปทดลองใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา	4.83	0.51	มากที่สุด
5.2 ผลการทดลองใช้รูปแบบ ด้วยแบบประเมินความคิดเห็น	4.94	0.24	มากที่สุด
6. การประเมิน			
6.1 ความถูกต้อง	4.78	0.55	มากที่สุด
6.2 ความเหมาะสม	4.72	0.57	มากที่สุด
6.3 ความเป็นไปได้	4.83	0.38	มากที่สุด
6.4 ความเป็นประโยชน์	4.89	0.32	มากที่สุด
ภาพรวม	4.87	0.36	มากที่สุด

ผลการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ความเป็นประโยชน์ ความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ตามลำดับ ดังในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม

รายการ	ความถูกต้อง			ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
องค์ประกอบที่ 1 หลักการ	4.64	0.48	มากที่สุด	4.64	0.51	มากที่สุด	4.68	0.49	มากที่สุด	4.68	0.46	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์	4.62	0.50	มากที่สุด	4.66	0.48	มากที่สุด	4.55	0.51	มากที่สุด	4.73	0.45	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 3 การบูรณาการ	4.64	0.50	มากที่สุด	4.70	0.43	มากที่สุด	4.68	0.49	มากที่สุด	4.69	0.47	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 4 การนำไปใช้	4.70	0.52	มากที่สุด	4.65	0.48	มากที่สุด	4.67	0.44	มากที่สุด	4.67	0.45	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 5 การทดลองใช้	4.64	0.46	มากที่สุด	4.68	0.51	มากที่สุด	4.73	0.46	มากที่สุด	4.73	0.49	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 6 การประเมิน	4.71	0.39	มากที่สุด	4.56	0.46	มากที่สุด	4.58	0.51	มากที่สุด	4.74	0.44	มากที่สุด
รวม	4.66	0.49	มากที่สุด	4.65	0.45	มากที่สุด	4.65	0.51	มากที่สุด	4.70	0.55	มากที่สุด
ภาพรวม	$\mu = 4.66, \sigma = 0.57$ แปลผล มากที่สุด											

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบผลการวิจัยสำคัญที่นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา พบว่ามี 6 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ เป็นการสร้างประสบการณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความงาม ความสุข ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ โดยใช้กระบวนการกระตุ้นความสนใจให้ผู้เรียนรู้สืบทอดการเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการเรียน ได้สัมผัสกับความงามและความหลากหลายทำให้มีความสุข สนุกสนาน และพึงพอใจกับการเรียนจดจำเนื้อหาได้ดีขึ้น และเกิดความคิดสร้างสรรค์ อีกทั้งยังช่วยพัฒนาด้านอารมณ์ สังคม และจิตใจของผู้เรียน ดำเนินการตามวงจรคุณภาพ (PDCA) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การนำวงจร PDCA มาประยุกต์ใช้กับรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษา จะช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบ มีประสิทธิภาพ และเกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม ทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุดจากกระบวนการเรียนรู้ การบริหารโดยวงจรคุณภาพจะช่วยให้มั่นใจได้ว่ารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษาสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา จะไม่หยุดนิ่ง แต่จะพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้เรียนและสังคม สอดคล้องกับแนวคิดของสุมิน อมรวิวัฒน์ และคณะ (2545) ที่เสนอว่า กระบวนการบริหารการศึกษาของเดมมิง (Deming) สำหรับผู้บริหารและครูในยุคโลกาภิวัตน์ ควรรู้จักและทำความเข้าใจกับวงจร PDCA เพื่อประโยชน์ในการบริหารและพัฒนาการศึกษา ประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Do) ตรวจสอบ (Check) การปรับปรุงแก้ไข (Action) วงจรการพัฒนาที่หมุนให้มีการพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ ไม่หยุดนิ่ง องค์การใดหยุดหมุนวงจร PDCA ก็เปรียบเสมือนกับคนที่หมดลมหายใจ เพราะฉะนั้น วงจร PDCA จึงเหมาะสมกับการนำมาพัฒนาสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเทียบทันกับนานาประเทศ

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ เป็นแนวทางการบริหารการศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษา ให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข เกิดความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ พัฒนาให้เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านสติปัญญา อารมณ์ และจิตใจ และเป็นแนวทางให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานอื่นนำไปใช้ตามบริบทของสถานศึกษา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า จุดมุ่งหมายของการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษา เน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์และมีความสุข ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดริเริ่มและพัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาเด็กทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ และจิตใจ เพื่อให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของชไมพร ดิสภาพร (2554) ที่พบว่า วัตถุประสงค์ของรูปแบบกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดยใช้สุนทรียศาสตร์ที่พัฒนาขึ้น ช่วยเสริมสร้างความสามารถด้านการสื่อสารภายในครอบครัวให้ผู้ปกครองสามารถสื่อสารกับบุตรหลานได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งด้านการพูดและการฟัง ลดความขัดแย้งภายในครอบครัว มีความเข้าใจกันมากขึ้น

องค์ประกอบที่ 3 การบูรณาการการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษา ประกอบด้วย การขับเคลื่อนการดำเนินการการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษาด้วยวงจรคุณภาพ PDCA และการบูรณาการการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน กับหลักสุนทรียการศึกษา 3 ด้าน คือ การบูรณาการการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปกับหลักสุนทรียการศึกษา 3 ด้าน ได้แก่ ความพึงพอใจ จริยธรรม จิตอาสา ทั้งนี้ อาจเป็น

เพราะว่า การบูรณาการการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษา ที่ขับเคลื่อนการดำเนินงานด้วยวงจรคุณภาพ PDCA และการบูรณาการการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน กับหลักสุนทรียการศึกษา 3 ด้าน เป็นการสร้างระบบการบริหารจัดการที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการของสุนทรียการศึกษา โดยวงจร PDCA ช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีการปรับปรุงแก้ไขอยู่เสมอ ขณะที่การบูรณาการการบริหารงานต่างๆ เข้ากับหลักสุนทรียการศึกษา จะช่วยให้การบริหารจัดการเกิดความสมดุลและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้อย่างครอบคลุม สอดคล้องกับผลการวิจัยของสนามพล พรหมกอง (2559) ที่พบว่า การประยุกต์แนวคิดและทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ ทฤษฎีสุนทรียศาสตร์เพื่อส่งเสริมทางด้านสุนทรียภาพ ให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงจากกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ที่นำไปสู่การรับรู้ทางการมองเห็นนั้น ทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างประสบการณ์เรียนรู้ได้จากการเห็นและการรับรู้ด้วยตนเอง ส่งผลให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ทางด้านสุนทรียภาพมากยิ่งขึ้น และให้ผู้เรียนได้มีกิจกรรมทางการเรียนที่หลากหลายเพื่อเพิ่มศักยภาพทางการเรียนรู้ให้เหมาะสมให้สอดคล้องกับกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และสอดคล้องกับแนวคิดของสมุน อมรวิวัฒน์ และคณะ (2545) ที่เสนอว่า กระบวนการบริหารการศึกษาของเดมมิง (Deming) สำหรับผู้บริหารและครูในยุคโลกาภิวัตน์ ควรรู้จักและทำความเข้าใจกับวงจร PDCA เพื่อประโยชน์ในการบริหารและพัฒนาการศึกษา ประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Do) ตรวจสอบ (Check) การปรับปรุงแก้ไข (Action) วงจรการพัฒนาที่หมุนให้มีการพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ ไม่หยุดนิ่ง องค์การใดหยุดหมุนวงจร PDCA ก็เปรียบเสมือนกับคนที่หมดลมหายใจ เพราะฉะนั้น วงจร PDCA จึงเหมาะสมกับการนำมาพัฒนาสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเทียบทันกับนานาประเทศ

องค์ประกอบที่ 4 การนำไปใช้ การนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ไปใช้ในสถานศึกษา จะประกอบด้วย 1) หลักการ คือการบริหารการศึกษาโดยการจัดกระบวนการเรียนการสอน ส่งเสริมประสบการณ์ทางด้านสุนทรียการศึกษาเป็นการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา ให้เป็นคนใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถแสวงหาความรู้และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง มีทักษะชีวิต มีความภูมิใจในตนเอง มองโลกในแง่ดี 2) วัตถุประสงค์ เพื่อให้สถานศึกษานำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษาไปใช้ในการบริหารงาน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป ในลักษณะการบูรณาการหลักสุนทรียการศึกษา 3 ด้าน คือ ความพึงพอใจ จริยธรรม จิตอาสา ขับเคลื่อนการดำเนินงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) 3) วิธีการบริหาร การนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ไปใช้ในสถานศึกษา มี 4 โมดูล คือ โมดูลที่ 1 “แปลงร่างที่ว่าง สู่สวนสวยสบายตา” โมดูลที่ 2 “ห้องเรียนแสนสนุก” โมดูลที่ 3 “ค้นหาครุติ ครูเก่ง ครูคุณภาพ” และโมดูลที่ 4 “อาสาสมัครผู้พิทักษ์งบประมาณ” ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การนำไปใช้จะช่วยให้โรงเรียนสามารถสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่สนุกสนาน มีความคิดสร้างสรรค์ และพัฒนาทักษะต่างๆ อย่างรอบด้านได้อย่างเป็นรูปธรรม การนำไปใช้จะทำให้หลักการทางทฤษฎีกลายเป็นการปฏิบัติจริงที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนและบุคลากรในโรงเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของสมใจ จงรักวิทย์ (2562) ที่พบว่า การจัดการศึกษาทางด้านสุนทรียะมีความสำคัญต่อนักเรียนในวัยประถมศึกษาที่ควรได้รับการวางรากฐานของพัฒนาการที่ดีอันจะทำให้เติบโตขึ้นเป็นผู้ที่มีสุนทรียภาพ พหุศิลป์ศึกษาเชิงแบบแผนเป็นทฤษฎีการจัดการเรียน

การสอนศิลปศึกษาที่เน้นการบูรณาการความรู้ ให้นักเรียนได้สังเกต สำรวจสิ่งแวดล้อมรอบตัวด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมายมีความละเอียดอ่อนลึกซึ้งในการคิดพิจารณาและส่งเสริมสุนทรีย์ของนักเรียน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของชไมพร ดิสภาพร (2554) ที่พบว่า รูปแบบกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดยใช้สุนทรีย์สนทนาและการสื่อสารอย่างสันติ จะประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ คือ กิจกรรมเตรียมความพร้อมและเห็นคุณค่าในตนเอง กิจกรรมสุนทรีย์สนทนา กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และกิจกรรมพูดคุย

องค์ประกอบที่ 5 การทดลองใช้ การทดลองใช้ เป็นการนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรีย์การศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ไปทดลองใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา และการประเมินด้วยแบบประเมินความคิดเห็น ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การนำรูปแบบมาทดลองใช้จะทำให้บุคลากรในโรงเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาทักษะใหม่ๆ ได้ร่วมกันออกแบบกิจกรรมสร้างสรรค์ การจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทำให้บุคลากรมีความพร้อมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการประเมินด้วยแบบประเมินความคิดเห็น จะช่วยให้ทราบถึงผลกระทบทั้งในด้านบวกและด้านลบ ซึ่งข้อมูลที่ได้จะนำไปปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการบริหารให้เหมาะสมยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2545) ที่กล่าวว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นถึงแม้ว่าจะพัฒนาโดยมีรากฐานจากทฤษฎีแนวความคิด รูปแบบของผู้อื่น และผลการวิจัยที่ผ่านมาแล้ว แม้กระทั่งได้รับการกลั่นกรองจากผู้เชี่ยวชาญแล้วก็ตาม แต่ก็ยังเป็นเพียงรูปแบบตามสมมติฐานซึ่งจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริง หรือทำการทดลองนำไปใช้ในสถานการณ์จริง เพื่อทดสอบดูว่ามีความเหมาะสมหรือไม่

องค์ประกอบที่ 6 การประเมิน รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรีย์การศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา 4 ด้าน คือ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การประเมินรูปแบบช่วยให้ทราบว่า รูปแบบที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้นำรูปแบบไปใช้จริง สอดคล้องกับแนวคิดของ McMillan, J. H., & Schumacher, S. (2001) ที่กล่าวว่า การประเมินรูปแบบที่มีประสิทธิภาพ 4 ด้าน คือ 1) ด้านความมีประโยชน์ เพื่อให้แน่ใจว่าการประเมินผลจะช่วยให้การปฏิบัติงานของผู้ประเมินผลได้ข้อมูลตามต้องการ 2) ด้านความเป็นไปได้ การประเมินผลจะต้องเป็นจริง ประหยัดและมีข้อความที่เหมาะสม สามารถนำไปปฏิบัติได้ 3) ด้านความเหมาะสม เป็นการดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ จริยธรรม และคำนึงถึงสวัสดิการของผู้เกี่ยวข้อง 4) ด้านความถูกต้อง วิธีการที่ใช้ในการประเมินต้องมีความถูกต้อง โดยผู้ให้ข้อมูลหรือสารสนเทศที่เชื่อถือได้ ต้องสามารถวัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้จริง

ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรีย์การศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า รูปแบบที่นำไปทดลองใช้ตรงตามหลักสุนทรีย์การศึกษา โดยการบูรณาการความรู้ต่างๆ เข้าด้วยกัน ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในบริบทที่หลากหลาย เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งช่วยกระตุ้นให้อยากเรียนรู้ และอยากพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่น สื่อสาร แก้ปัญหา และสร้างสรรค์ มีความสุข โดยครูและผู้บริหารมีหน้าที่จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ มีมุมเรียนรู้ที่น่าสนใจ มีอุปกรณ์การเรียนรู้ที่ทันสมัย กล่าวคือ รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรีย์การศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ทำให้เกิดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง มองเห็นความสวยงามของการศึกษา ได้พัฒนาทักษะชีวิตที่จำเป็น และสามารถนำ

ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในทางที่ถูกต้องดีงาม สอดคล้องกับผลการวิจัยของณิชารีย์ ธนบรรเจิดสิน (2545) ที่พบว่าความคิดเห็นของครูในการจัดสุนทรียประสบการณ์สำหรับเด็กวัยอนุบาล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของปาริชาติ แข็งแก้ว (2557) ที่พบว่า การใช้ชุดฝึกอบรมสร้างเสริมสุนทรียภาพทำให้นักเรียนสามารถนำเสนอผลงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้อย่างสร้างสรรค์ มีจินตนาการ ผลงานมีความเป็นไปได้สวยงาม นำไปประยุกต์ แก้ไขปัญหาหรืออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทำให้นักเรียนรู้สึกพึงพอใจในการทำงานของตนเอง มีความสุขสนุกสนาน ชื่นชมผลงานของตนเอง และของเพื่อน มีความภาคภูมิใจที่ได้สร้างสรรค์งานอย่างอิสระตามจินตนาการ แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีกระบวนการกลุ่มทำงาน โดยมีการวางแผนรูปแบบการนำเสนออย่างเป็นระบบ มีการยอมรับความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ ทำให้มีความรู้สึกตระหนัก เห็นคุณค่าและห่วงใยสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลงานเกิดจากแรงบันดาลใจ มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก

ผลการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ความเป็นประโยชน์ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ โดยมี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษาสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา และทำการตรวจความตรงเชิงเนื้อหา (CVI) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร ครู และหัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ หัวหน้ากลุ่มบริหารงาน 4 ด้าน ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบฯ โดยกลุ่มนักวิชาการด้านการศึกษา และกลุ่มนักวิชาการด้านพุทธบริหารการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ McMillan, J. H., & Schumacher, S. (2001) ที่กล่าวว่า การประเมินรูปแบบที่มีประสิทธิภาพ 4 ด้าน คือ 1) ด้านความมีประโยชน์ เพื่อให้แน่ใจว่าการประเมินผลจะช่วยให้การปฏิบัติงานของผู้ประเมินผลได้ข้อมูลตามต้องการ 2) ด้านความเป็นไปได้ การประเมินผลจะต้องเป็นจริง ประหยัดและมีข้อความที่เหมาะสม สามารถนำไปปฏิบัติได้ 3) ด้านความเหมาะสม เป็นการดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ จริยธรรม และคำนึงถึงสวัสดิการของผู้เกี่ยวข้อง 4) ด้านความถูกต้อง วิธีการที่ใช้ในการประเมินต้องมีความถูกต้อง โดยผู้ให้ข้อมูลหรือสารสนเทศที่เชื่อถือได้ ต้องสามารถวัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้จริง และสอดคล้องกับแนวคิดของอัมพร เรืองศรี (2554) ที่กล่าวว่า การตรวจสอบหรือประเมินรูปแบบมีความสำคัญยิ่งต่อการที่จะให้ได้มาซึ่งรูปแบบในการศึกษาวิจัยที่มีคุณภาพ รูปแบบต้องมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เทียบตรง เชื่อถือได้ การทดสอบหรือการประเมินรูปแบบ อาจกระทำได้ 4 ลักษณะ ได้แก่ 1) การประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง 2) การประเมินการสนองตอบต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ 3) การประเมินความเหมาะสมทั้งในด้านกฎหมายและศีลธรรมจรรยา และ 4) การประเมินความน่าเชื่อถือและได้สาระครอบคลุมครบถ้วนตามความต้องการอย่างแท้จริง

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้ คือ รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ปีการสร้างประสบการณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เต็มไปด้วยความงาม ความสุข ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ โดยใช้กระบวนการกระตุ้นความสนใจให้ผู้เรียนรู้สืบทอดการเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการเรียน ได้สัมผัสกับความงามและความหลากหลายทำให้มีความสุข สนุกสนาน และพึงพอใจกับการเรียนจดจำเนื้อหาได้ดีขึ้น และเกิดความคิดสร้างสรรค์ อีกทั้งยังช่วยพัฒนาด้านอารมณ์ สังคม และจิตใจของผู้เรียน ดำเนินการตามวงจรคุณภาพ (PDCA) โดยสรุปเป็นองค์ความรู้การวิจัยดังในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ความรู้การวิจัย “BESE”

จากภาพที่ 2 มีอธิบายดังนี้ “BESE” เป็นการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป บูรณาการหลักสุนทรียการศึกษา 3 ด้าน คือ ความพึงพอใจ จริยธรรม จิตอาสา ขับเคลื่อนการดำเนินงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) จะช่วยให้การบริหารสถานศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ให้ผู้เรียนเกิดความสุข สนุกสนาน มีความสุขกับกระบวนการเรียนการสอน มองเห็นคุณค่าแห่งชีวิต สังคม ประเทศชาติ อธิบายได้ดังนี้

B = Buddhist principles หลักพุทธธรรม หลักธรรมในพระพุทธศาสนาที่เน้นการพัฒนาคนรอบด้าน ทั้งด้านปัญญา จิตใจ และร่างกาย ซึ่งผลการวิจัยได้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักธรรมที่เหมาะสมกับการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน ดังนี้ 1) หลักกฏศีลธรรม ธรรมที่เป็นไปเพื่อความเจริญด้วยปัญญามี ส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ

คือ ช่วยให้ครูและบุคลากรได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพ การศึกษาให้ดียิ่งขึ้น 2) อริยสัจธรรม ความจริงอันประเสริฐ ส่งเสริมการบริหารงานงบประมาณ คือ ช่วยให้การ จัดสรรงบประมาณเป็นไปอย่างมีระบบ มีการวางแผนที่ชัดเจน โดยเริ่มจากการระบุปัญหาและความต้องการ ด้านงบประมาณ หาสาเหตุของปัญหาและวางแผนการแก้ไข กำหนดเป้าหมายและวิธีการจัดการงบประมาณที่ เหมาะสม และปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ 3) สัมปยุตธรรม ธรรมของคนดีที่สามารถนำมาพัฒนานตนเองและผู้อื่นได้ ส่งเสริมการบริหารงานบุคคล คือ ช่วยให้เกิดการบริหารจัดการบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ โดยเน้นการพัฒนา บุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ และคุณธรรมจริยธรรม สร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากร และ 4) สัมปาย ธรรม ธรรมที่เอื้อต่อการอยู่ดีและการที่จะพัฒนาชีวิต ส่งเสริมการบริหารทั่วไป คือ ช่วยสร้างสภาพแวดล้อมใน โรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนา

E = Edutainment สนุกการเรียน การบริหารการศึกษาที่มุ่งเน้นการสร้างประสบการณ์ที่เอื้อ ต่อการเรียนรู้ และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เต็มไปด้วยความงาม ความสุข ความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ โดยใช้กระบวนการกระตุ้นความสนใจให้ผู้เรียนรู้สืกอยากเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการเรียน ได้ สัมผัสกับความงามและความหลากหลายทำให้มีความสุข สนุกสนาน และพึงพอใจกับการเรียนจดจำเนื้อหาได้ดี ขึ้น และเกิดความคิดสร้างสรรค์ อีกทั้งยังช่วยพัฒนาด้านอารมณ์ สังคม และจิตใจของผู้เรียน มีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ 1) ความพึงพอใจ 2) จริยธรรม และ 3) จิตอาสา

S = Stakeholders ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโรงเรียน เป็นการบริหารสถานศึกษาเชิงบูรณาการเป็น องค์กรร่วมโดยมุ่งเน้นการดำเนินงานอย่างมีเป้าหมายที่เชื่อมโยงกัน ส่งผลให้นักเรียนคิดดี มีพฤติกรรมดี มี ความสุขได้ด้วยตนเอง เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้บริหารและครูมีความสุขในการจัดการเรียนการสอน ภูมิใจใน วิชาชีพ มีคุณธรรมจริยธรรม พัฒนาระบบการเรียนการสอนให้มีคุณภาพอยู่ตลอดเวลา ผู้ปกครอง ได้เห็น บุตรหลานของตนกระตือรือร้นอยากมาโรงเรียนก็จะเกิดความยินดีและพร้อมที่จะส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรม ของโรงเรียน เมื่อผู้เรียนเติบโตก็จะเป็นคนที่มีคุณภาพ เป็นกำลังสำคัญชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป

E = Educational Institution Administration การบริหารสถานศึกษา การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในสถานศึกษาที่ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ของผู้บริหารให้ปฏิบัติตามแผนงาน ในการขับเคลื่อนสถานศึกษา อย่างเป็นระบบตามมาตรฐานและมีคุณภาพ ให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทุกด้าน มีขอบข่ายงาน 4 ด้าน ได้แก่ การ บริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ควรส่งเสริมให้นำรูปแบบการบริหาร สถานศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษาสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ไปใช้ โดยจัดให้มีการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจก่อนนำรูปแบบไปใช้ และ ปรับใช้ตามบริบทของสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขตการศึกษาในพื้นที่โรงเรียนประถมศึกษา ดังนั้น ควรทำการวิจัย เรื่องรูปแบบบริหารสถานศึกษาตามหลักสุนทรียการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งผู้เรียนส่วนใหญ่จะอยู่ ในช่วงวัยรุ่นการนำหลักสุนทรียการศึกษามาใช้ในการบริหารจัดการจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความคิด

ความรู้สึก และทักษะชีวิตที่สำคัญ การปลูกฝังผู้เรียนให้ได้สัมผัสกับความงามในรูปแบบต่างๆ จะช่วยให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความคิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการ และมีความสุขกับชีวิตมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรมที่ค้นพบจากการวิจัย คือ 1) หลักคุณธรรม 2) อริยสัจธรรม 3) สัมปยุตธรรม 4) สัมปายธรรม

เอกสารอ้างอิง

- ชไมพร ดิสถาพร. (2554). การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดยใช้สุนทรียสนทนาและการสื่อสารอย่างสันติเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการสื่อสารภายในครอบครัวของผู้ปกครองเยาวชนผู้เข้ารับการบำบัดยาเสพติด. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณิชากรีย์ ธนบรรเจิดสิน. (2564). ความคิดเห็นของครูในการจัดสุนทรียประสบการณ์สำหรับเด็กวัยอนุบาลโรงเรียนสาธิตในสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ในกรุงเทพมหานคร. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 16(2), 101.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยทางการวัดผลและประเมินผล. กรุงเทพมหานคร: สุริยาสาน.
- ปัญญากร เวชชาศาสตร์. (2565). รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 9(1), 231-248.
- ปาริชาติ ช่างแก้ว. (2557). การพัฒนาชุดฝึกอบรมสร้างเสริมสุนทรียภาพทางสิ่งแวดล้อมสำหรับนักเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- พระครูโสภาสนนทกิตติ (ศักดิ์ โอภาโส) และพระมหาญาณวัฒน์ จิตวฑฒโน (บุตดาวงษ์). (2562). แนวคิดทางการศึกษาสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป. อ. ปยุตโต). พิมพ์ครั้งที่ 2. อ่างทอง: วรศิลป์การพิมพ์ 89.
- พิสมัย รัตนวรรณ. (2566). สุนทรียศาสตร์และสุนทรียภาพ. แหล่งที่มา <https://www.gotoknow.org/posts/292695> สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2566.
- เมรินทกาล พัฒนทรัพย์พิศาล. (2563). การบริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่จังหวัดในความรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11: พหุกรณีศึกษา. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สนามพล พรหมกอง. (2559). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทางด้านสุนทรียภาพ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- สมใจ จงรักวิทย์. (2562). รูปแบบการจัดการศึกษานอกสถานที่ร่วมกับพหุศิลป์ศึกษาเชิงแบบแผนเพื่อส่งเสริมสุนทรียะของนักเรียนประถมศึกษา. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 47(1), 415.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2. (2567). ข้อมูลองค์กร. แหล่งที่มา https://aya1.go.th/download_main.php สืบค้นเมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2567.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566-2570) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. แหล่งที่มา: <http://www.secondarytak.go.th/wp-content/uploads/2022/12/%E0%B9%81%E0%B8%.pdf> สืบค้นเมื่อ 10 ธ.ค. 2566.
- สุนน อมรวิวัฒน์ และคณะ. (2545). การพัฒนาการศึกษาด้วยกระบวนการ PDCA. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์วงศ์.
- อัมพร เรืองศรี. (2554). การพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607–610.
- McMillan, J. H. and Schumacher, S. (2001). Research in education: A conceptual introduction. 5th ed. New York: Longman.